

12103

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **20.05.2024**

Sevda KARACA
Gaziantep Milletvekili

Balıkesir Üniversitesi Turizm Rehberliği Bölümü öğrencisi 20 yaşındaki Ata Emre Akman, 11 Mayıs 2024 gecesi moto kurye olarak çalıştığı esnada bıçaklanarak öldürülmüştür. Bu cinayet, Gazi Üniversitesi Tarih bölümünde ve İstanbul Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği bölümünde öğrenciyken moto kuryelik yapan ve 2022 senesinde benzer şekilde öldürülen 28 yaşındaki Samet Özgül'ü akla getirmiştir.

Kurye Hakları Derneği'nin 5 Ocak 2024'te yayınladığı "2023 Moto Kurye Ölümleri Raporu"nda 2022 yılında 58, 2023 yılında ise 3'ü çocuk 5'i mülteci olmak üzere en az 68 moto kuryenin hayatını kaybettiği ifade edilmektedir. Raporda dikkat çeken hususlardan biri; moto kuryelerin çoğunluğunun 18-28 yaş aralığındaki üniversite öğrenimi yaşındaki gençlerden oluşmasıdır. Yine raporda; ölümlerin haricinde, çok sayıda kuryenin fiziksel ve ruhsal olarak her gün yaralandığı, sağlıklarının tehlike altında olduğu ve iş güvenliğinden uzak çalışma koşullarının çok sayıda hastalığa yol açtığı da vurgulanmaktadır.

Moto kuryelerin ölüm ve yaralanmalarına sebep olan temel unsurun çalışma koşulları olduğuna dikkat çekilen raporda; hizmetin üretildiği aracın güvenlik açısından risk arz eden, korumasız olduğu ve bu aracın kullanımında güvenlik açısından özel ekipmanların kullanımına ihtiyaç olduğu ifade edilmektedir. Yapılan işin uzun süreli ve aralıksız olarak sürdürmeye uygun bir iş olmadığı ve mevsim şartlarından da doğrudan etkilendiği; buna karşın "çok tehlikeli iş kolu" sınıflandırmasında yer almadığı belirtilmektedir.

Yasal mevzuat gereği işçi sağlığı ve güvenliği kurallarının iş yerlerinde oluşturulmasının olanaksız olduğunu belirtilen raporda; önlem bir yana "hız temelli prim, paket başı ödeme, performans" gibi uygulamalar ve molaların kullandırılmaması nedeniyle kaza ve ölüm riskinin arttığı öne çıkarılmaktadır. Moto kuryeler; insanca çalışma koşullarında, güvenceli, işçi sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanmasını, emeklerinin karşılığı olan ücreti ve sorunlarına hem yasal mevzuatta hem de uygulamada gerçek çözümler istemektedirler.

Bu itibarla;

1. Türkiye çapında toplamda kaç moto kurye çalışmaktadır? Bunların şehir, yaş ve cinsiyet dağılımı nasıldır? Kaç moto kurye üniversite öğrencisidir? Kayıt dışı çalıştırılan moto kurye sayısı kaçtır?
2. 2020-2024 yılları arasında iş cinayetinde ölen ve iş kazasına yaralanan, tacize ve saldırıya maruz kalan moto kurye sayısı kaçtır ve yıllara göre dağılımı nedir? Bunlardan kaç mülteci, kaç çocuk, kaç üniversite öğrencisidir?
3. Moto kurye olarak çalışırken iş cinayetinde hayatını kaybeden kişilerin ölümleri, iş kazası kapsamına girmekte midir? Değilse iş kazası kapsamına alınmasına ilişkin Bakanlık olarak bir çalışmanız var mıdır?
4. Moto kuryelerin meslek hastalıkları ne şekilde belirlenmektedir? 2020-2024 yılları arasında meslek hastalığı kaydı yapılan moto kurye sayısı kaçtır?
5. Hastalık, fırtına, şiddetli yağış ve kaza kurumunda dahi siparişlerin yerine ulaştırılması için baskı yapılarak kuralsız ve esnek çalıştırılan moto kuryelerin çalışma yaşamları ne şekilde denetlenmektedir?
6. İşçi sağlığı ve güvenliği konusunda denetimsiz bırakılan moto kuryeler için “çok tehlikeli iş kolu” sınıfına alınması için bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Moto kuryelerin çalışma koşulları ve İSG denetimleri yasaların uygulanmasını, denetlemesi ve yeni yasal güvenceler için ne tür adımlar atmayı planlamaktasınız?